

Vieraskieliset tasavertaisina oppijoina – Mahdollisuuksia oppimisen ja osallisuuden tukemiseen

Erityisopettajat
Kati Nurmi ja Lotta Vihtonen

Hyria

Vieraskieliset tasavertaisina oppijoina

- Luotiin toimintamalli, jolla kartoitetaan ja tunnistetaan vieraskielisten oppijoiden tuen tarpeita sekä osataan ohjata heitä oikeanlaisten tukitoimien piiriin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.
- Kehitettiin Hyrian toimintakulttuuria kieli- ja kulttuuritietoisempaan suuntaan koulutusten sekä sisäisen tiedonlevityksen avulla.
- Lisättiin vieraskielisten oppijoiden osallisuutta, esimerkiksi tutortoimintaa kehittämällä ja järjestämällä erilaisia tapahtumia.

Tasavertaisena oppijana
1.1.2023 – 31.7.2024

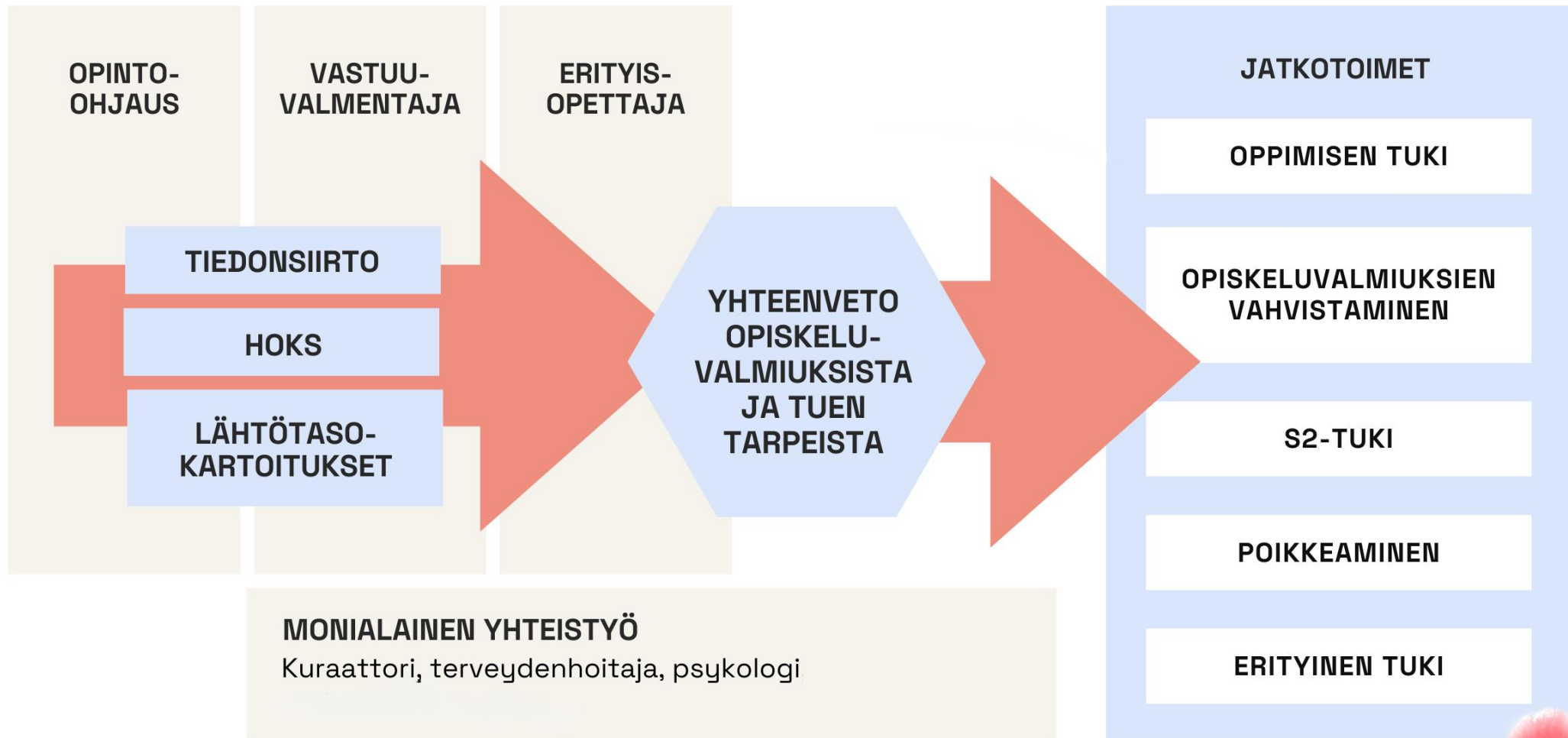

Tuen tarpeen kartoittaminen ja tunnistaminen

Mitä syitä voi olla oppijan tuen tarpeiden taustalla?

- Opetuskielen harjaantumattomuus
 - Opetuskielen oppiminen sekä uudella opetuskielellä oppiminen samaan aikaan.
- Taitojen harjaantumattomuus
 - Koulunkäynnin historia ja pituus? Millaisia taitoja lähtömaassa on harjoiteltu? Onko käytetty kirjallisia materiaaleja?
- Oppimisvaikeus, joka voi näkyä esim.
 - lukemisessa ja kirjoittamisessa
 - laskutaidoissa (matemaattiset perustaidot)
 - hahmottamisessa
 - keskittymisessä, tarkkaavuudessa ja toiminnanohjauksessa
- Muut syyt
 - Esim. sairaudet ja vammat, keskeneräinen kotoutumisprosessi, psyykkinen trauma

Hyria | Vieraskielisten oppijoiden opiskeluvalmiuksien ja tuen tarpeiden tunnistaminen

Miten tuen tarvetta voidaan kartoittaa? 1/2

- Nivelvaiheen tiedonsiirto
- HOKS-keskustelu: tausta, kieliprofiili, koulunkäynnin historia, oppimisvalmiudet ja –vahvuudet
- Soveltuvat lähtötasokartoitukset: matematiikka (esim. RMAT), englanti, hahmottaminen (esim. Venny), digitaidot, lukeminen ja kirjoittaminen.
 - Huom! Lähes kaikki testit on standardoitu äidinkielisille.
 - Muista myös itsearviointi.
- KOMO - Kysely oppimisen ja mielenterveyden ongelmista

Miten tuen tarvetta voidaan kartoittaa? 2/2

- Yhteenvedo oppimisvalmiuksista, tuen tarpeista sekä suunnitelluista pedagogisista tukitoimista → HOKS
- Taitojen karttumisen ja tuen tarpeen säännöllinen seuranta ja arviointi opintojen aikana
- Tuen tarpeiden tarkka tunnistaminen vie aikaa

Lataa oppimisvalmiuksien ja tuen tarpeiden yhteenvetolomake ja kysymyksiä tuen tarpeen tunnistamisen tueksi [tästä!](#)

<https://aoe.fi/#/materiaali/4263>

Miten oppimisvaikeuksia voi tunnistaa?

- Oppiminen on tavanomaista hitaampaa ja/tai vaikeudet ovat suuria saadusta opetuksesta ja tuesta huolimatta.
- Taustalla ei ole opetuksen ja harjoituksen puute tai opetuskielen riittämätön osaaminen.
- Huom! Älä vertaa opiskelijan suoriutumista ja taitojen karttumista muihin, vaan oppijan omaan koulutaustaan ja lähtötasoon.
- Huomioi myös kulttuuritaustan vaikutus.

Miten matemaattisia oppimisvaikeuksia voi tunnistaa?

- Kartoitetaan matemaattiset perustaidot
 - Kymmenjärjestelmä, suomalainen merkintätapa
 - Päässä laskut ja peruslaskutoimitukset
 - Desimaali- ja murtoluvut
 - Yksikkömuunnokset
 - Suuruusluokat ja lukujärjestelmä
 - Matemaattinen hahmottaminen
- Vähän tai ei lainkaan sanallisia tehtäviä, varmistetaan käsitteiden osaaminen.
- Harjoittelussa voi hyödyntää esim. [Matikan OPVA materiaalia](#).
- Jos perustaidot eivät kehity tai automatisoidu ja vaikeudet ovat suuria harjoittelusta ja toistosta huolimatta, voi kyse olla oppimisvaikeudesta.

Miten lukivaikeuksia voi tunnistaa?

- Lukivaikeudessa tekninen lukeminen ei automatisoidu harjoittelusta huolimatta.
- Selvitä esim.
 - Milloin ja missä opiskelija on oppinut lukemaan ja kirjoittamaan? Vasta Suomessa vai lähtömaassa?
 - Millä kielillä opiskelija osaa lukea ja kirjoittaa? Onko lukemaan ja kirjoittamaan oppiminen omalla äidinkielellä ollut vaikeaa tai hidasta?
 - Onko lukeminen hidasta ja työlästä, kirjoittaminen virheellistä ja/tai luetun ymmärtäminen heikkoa suhteessa aikaisempaan koulutustaustaan, etenkin jos opiskelija on käynyt perusopetuksen Suomessa?
- Luetuta opiskelijaa ääneen sekä omalla äidinkielellä että suomeksi. Vaikka et osaa opiskelijan äidinkieltä, sujuvan lukemisen voi usein tunnistaa kuuntelemalla.

Vieraskielisen oppijan erityinen tuki 1/2

- Oppijalla on oikeus erityiseen tukeen syntyä, jos hän oppimisvaikeuksien, vamman, sairauden tai muun syyn vuoksi tarvitsee pitkäaikaista tai säännöllistä tukea saavuttaakseen tutkinnon perusteiden mukaiset ammattitaitovaatimukset tai osaamistavoitteet.
- Vaikka opetuskielen heikko osaaminen tai taitojen harjaantumattomuus eivät ole perusteita erityiselle tuelle, ne eivät myöskään ole esteitä sille, mikäli muitakin perusteita löytyy.
- Erityisen tuen kynnyksen ylittymistä tulee arvioida oppijakohtaisesti pedagogisin perustein.
- Erityisopettaja suunnittelee ja vastaa toteutuksesta, koko opetushenkilöstö voi osallistua tuen toteuttamiseen.

Vieraskielisen oppijan erityinen tuki 2/2

Mukauttaminen

- Osaamisen *arviointia* voidaan mukauttaa, jos opiskelija ei tukitoimista huolimatta saavuta ammattitaitovaatimuksissa tai osaamistavoitteissa tyydyttävän tason osaamista (T1).
- Mahdollista vain jos oppijalle on tehty erityisen tuen päätös
- Tutkintokohtaiset rajoitteet huomioitava
- Mukauttaminen ei vähennä opiskeltavaa sisältöä, vaan kohdistuu pelkästään osaamisen arviointiin.

Käytännön tukitoimia - esimerkkejä ja ideoita Hyrialta

Tuen tarpeen tunnistaminen

Tukitoimet

Suomen kielen harjaantumattomuus

Kielituki

- Kielituetut koulutukset
- Samanaikaisopetus
- Ammattisuomen opetus
- S2-kouluttajan käynnit työpaikalla
- Selkeäkieliset oppimateriaalit

Taitojen harjaantumattomuus

Monipuoliset tuetut oppimisympäristöt

- Buusteri - matalan kynnyksen YTO-tukipaja
- Ammatillisten opintojen tukipajat
- Yksilöllinen ohjaus (lähi- ja etätoteutukset)
- Perustaitoja vahvistavat YTO-opinnot
- YTO-opintojen intensiiviryhmiä, joissa aineenopettaja ja S2-opettaja mukana

Oppimisvaikeus

Muu erityisen tuen tarve

Erityinen tuki

- Erityisopettajan suunnittelemaa
- Opetushenkilöstön tuottamaa

Kielituen toteuttamisen esimerkkejä

- Opiskelijoille, joilla suomen kielen taito on vasta kehittymässä ja jotka tarvitsevat tukea ammatillisissa opinnoissa, työelämässä oppimisessa ja/tai yhteisissä tutkinnon osissa.
- Samanaikaisopetus ammatillisissa ja YTO-opinnoissa
- Ammattisuomen tuki
- Säännölliset S2-tuen päivät ammatillisilla osastoilla eri teemoilla ajankohtaisen tarpeen mukaan
- S2-kouluttajan käynnit työpaikoilla
- Selkeäkieliset oppimateriaalit
- YTO-opintojen intensiivitoteutukset, joissa aineenopettaja, S2-opettaja ja tarvittaessa erityisopettaja

Muita tuen esimerkkejä

- Perustaitoja vahvistavat paikalliset YTO-valinnaiset (matemaattiset perustaidot, 0-kielikurssit esim. englannissa) ja niihin räätälöidyt tukipajat. Paikalla aineenopettaja, S2-opettaja ja erityisopettaja.
- ”Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot” (oppimisen tuki) ammatillisiin opintoihin integroituna.

Käytössä myös kaikille hyödylliset tukimuodot:

- Monikanavainen opetus
- Keskeisten ja vieraiden käsitteiden avaaminen
- Ydinasioihin keskittyminen
- Konkreettiset, selkeät ja täsmälliset toimintaohjeet
- Tehtävien pilkkominen
- Havainnollistaminen esimerkein ja mallintaminen
- Toisto ja kertaus, muistin tuet
- Uusien asioiden harjoittelu ja oppimisen tukeminen jokaisen omalla taitotasolla

Kaipaatko lisätietoja? Ole yhteydessä!

- Kati Nurmi, kati.nurmi@hyria.fi, 040 672 8318
- Lotta Vihtonen, lotta.vihtonen@hyria.fi, 040 649 2869

Lähteet

- Arvonen, A. Vieraskielisen opiskelijan tuen tarpeiden ja oppimisvaikeuksien tunnistaminen –koulutus. Hyria, 9/2023 – 2/2024.
- Arvonen, A., Katva, L. & Nurminen, A. 2012. Maahanmuuttajien oppimisvaikeuksien tunnistaminen. PS-kustannus.
- Arvonen, A. & Nurminen, A. Kaikki oppimisen ongelmat eivät johdu kielestä –myös maahanmuuttajaopiskelijalla voi olla oppimisvaikeuksia. Oppimisvaikeus.fi.
- Nissilä, L. & Sarlin, H-M. 2009. Maahanmuuttajien oppimisvaikeudet. Opetushallitus.
- Sorjonen, M., Niskanen, T. & Kanerva, I. 2024. Monikulttuurisen oppijan tuen menetelmäpakki. Ammattiopisto Spesia Oy.
<https://aoe.fi/#/materiaali/3562/2024-01-17T07:56:34.727Z>